

• IWWERSCHAFT AN AKTUALISÉIERT
• MAT NEIEM CONTENU •

Vum Elizabeth Jenner, Kate Wilson an Nia Roberts
Illustréiert vum Axel Scheffler

De Coronavirus an de Covid

E Buch iwwer d'Pandemie
fir Kanner

KREART
E D I T I O N

nosy
crow

• IWWERSCHAFT & AKTUALISÉIERT •
• MAT NEIEM CONTENU •

De Coronavirus an de Covid

E Buch iwer d'Pandemie
fir Kanner

KRE ART
E D I T I O N

*nosy
crow*

De CORONAVIRUS an de COVID
E Buch iwwer d'Pandemie fir Kanner

Text: Nosy Crow, 2020, 2021
Illustratiounen: Axel Scheffler 2020, 2021
Iwwersetzung: Christiane Kremer 2020, 2021

Fir d'éischt publizéiert als digital Editioun a Groussbritannien am Joer 2020
vun Nosy Crow Ltd (The Crow's Nest, 14 Baden Place, Crosby Row London, SE1 1YW, United Kingdom, www.nosycrow.com).

Copyright vum Original: Nosy Crow, London 2020.
Copyright vun der Iwwersetzung: Kremart Edition, Lëtzebuerg 2020.

Dës iwwerschafften an aktualiséiert Editioun gouf publizéiert am Mee 2021.

Déi lëtzebuergesch Iwwersetzung ass eng Kooperatioun tëscht Nosy Crow Limited a Kremart Edition S.à r.l.

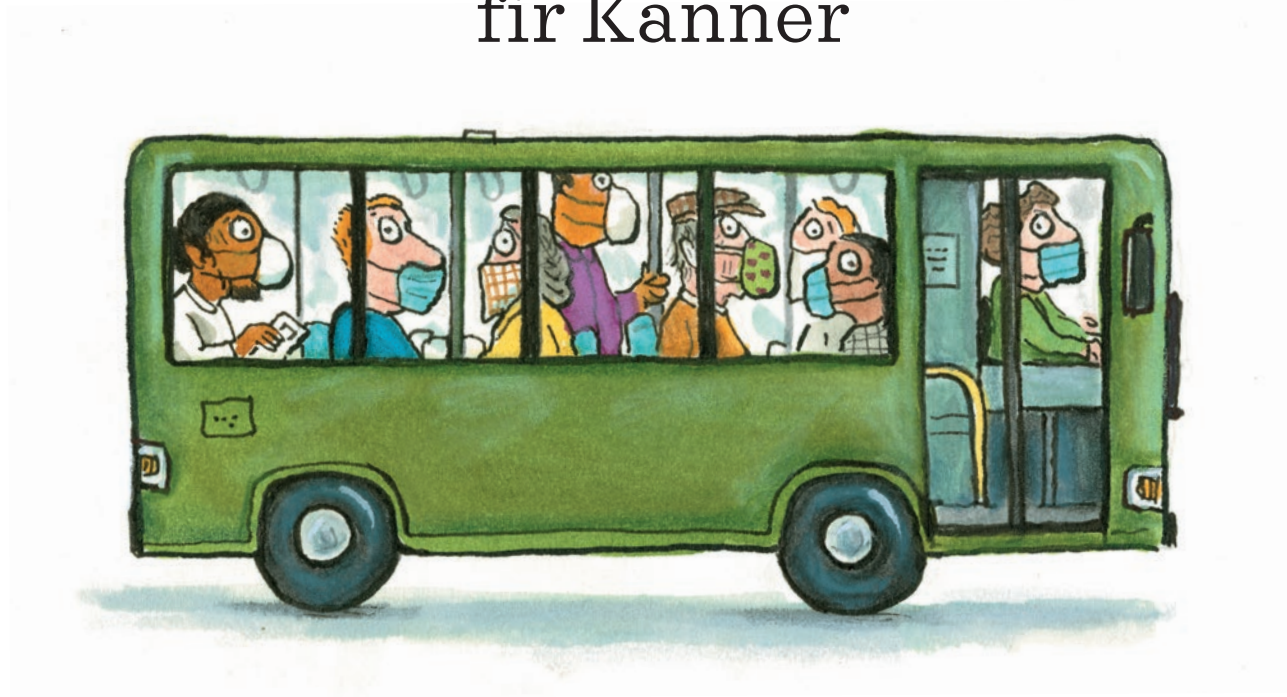
ISBN 978-2-919781-45-4

D'Wierk steet ënner der Creative-Commons-Lizenz CC BY-NC-ND „Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0“
(also Source nennen, net kommerziell, keng Bearbechtung). Weeder Nosy Crow nach Kremart Edition iwwerhuele
Verantwortung fir den Inhalt op deenen Internetsitten, op déi hanne verwise gëtt.

Illustréiert vum Axel Scheffler

De Coronavirus an de Covid

E Buch iwwer d'Pandemie
fir Kanner

Vum Elizabeth Jenner, Kate Wilson an Nia Roberts

Beroder: Professor Graham Medley
Professor fir d'Modeléiere vun Infektiounskrankheeten
op der Londoner Schoul fir Hygiène an Tropemedizin

KREART
E D I T I O N

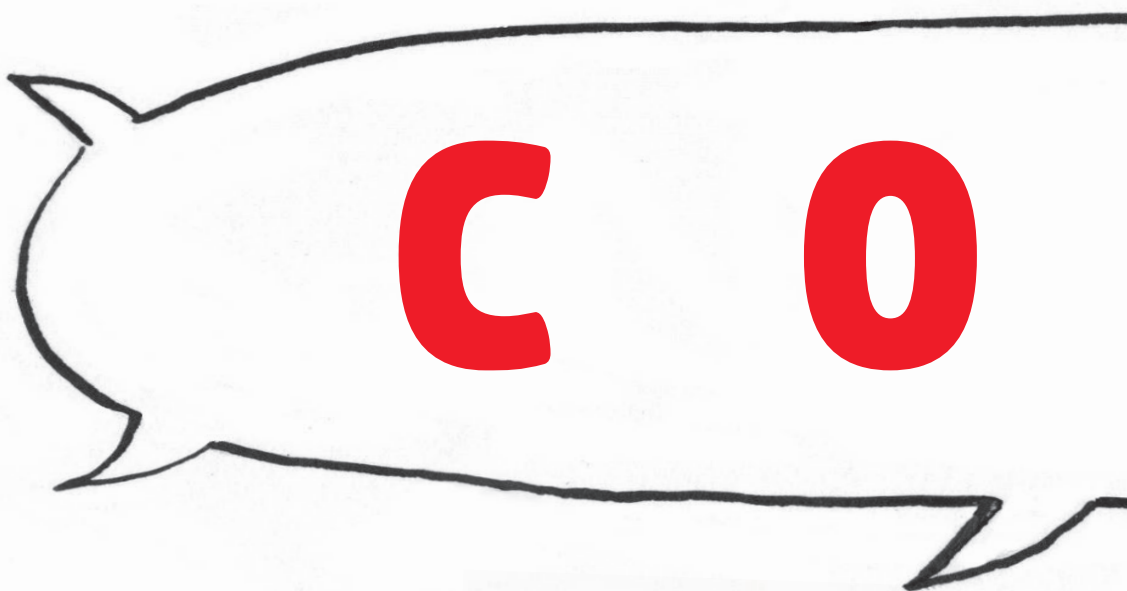
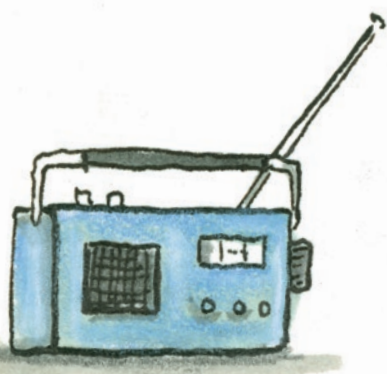

Et gëtt en neit Wuert, dat s de bestëmmt schonn héieren hues.

Du hues vläicht scho Leit héieren dovun schwätzen oder hues et an den Noriichten héieren.

Dat Wuert ass warscheinlech de Grond, firwat s de den Ament net ëmmer kanns an d'Schoul oder heem bei Frënn goen. An et ass warscheinlech och de Grond, firwat déi Erwuessen, déi op dech oppassen, och doheem sinn.

Dat Wuert ass

V I D

Mee wat ass
dat genee a firwat
schwätzt jiddereen
dovun?

WAT ASS DE COVID?

De Covid ass eng Krankheet, déi vun engem Virus ausgeléist gëtt. Dee Virus heescht Coronavirus.

Virusse si butzeg Keimer. Déi sinn esou kleng, datt s de se net kanns gesinn.

Se sinn esou liicht, datt se a klengen Drëpse Waasser duerch d'Loft fléien. A se kënnen op denger Haut sëtzen, ouni datt s de se spiers. Mee wann e puer vun deene Keimer an däi Kierper erakommen, da kënnen se do nach méi Keimer produzéieren an déi maachen dech da krank.

Et gëtt ganz vill verschidden Zorte Coronavirussen a verschiddener kënnen d'Mënsche krank maachen. Wann s de emol mat esou engem Coronavirus ugestach gi bass, has de vläicht de Schnapp oder den Houscht.

Mee wann de Keim vun dësem ganz neie Coronavirus an de mënschleche Kierper geréit, da léist en eng Krankheet aus, déi Covid-19 heescht. Dat ass d'Krankheet duerch de Coronavirus aus dem Joer 2019. Wann d'Leit dovu schwätzen, datt een de Covid huet, da schwätze se vun dëser Krankheet.

WÉI KRITT EEN DE COVID?

Well de Coronavirus, deen de Covid ausléist, ganz nei ass, wëssen d'Wëssenschaftler nach net alles driwwer. Mee si mengen, datt et zwou Manéiere gëtt, wéi een e ka kréien.

D'Keimer vum Coronavirus liewen am Hals an am Mond vun de Mënschen. Wann een, deen de Covid huet, houscht oder néitscht oder ausotemt, kommen dës Keimer a butzege klengen Drëpsen eraus.

Och wann s de déi Keimer net gesäis, kanns de awer heiansdo déi butzeg Drëpse gesinn. Wann et ganz kal ass dobaussen, da gesi se aus ewéi eng Dampwollek. Wann een aneren dës Loft mat dem Keim vum Coronavirus anotemt, da kann e krank ginn. Wat s de also méi no bei engem anere bass, wat s de dës kleng Drëpsen éischer kanns anootmen.

D'Keimer vum Coronavirus aus dengem Kierper si ganz séier un dengem Hänn, wann s de deng Nues oder däi Mond upaaks.

Wann eng Persoun mat de Keimer vum Coronavirus un den Hänn eng Dier opmécht, da kënnen déi onsiichtbar Keimer nach stonnelaang un der Klensch vun der Dier weiderliewen. A wann eng aner Persoun d'Dier opmécht, kënnen d'Keimer och op hir Hand kommen.

Du kanns also och de Covid kréien, wann s de eppes upaaks, dat schonn een ugepaakt huet, deen de Covid huet.

WAT GESCHITT, WANN EEN DE CORONAVIRUS KRITT?

Verschidde Leit, virun allem Kanner, gi bal net krank, wa se de Covid kréien. Mee se hunn awer de Coronavirus am Kierper, mat deem se, ouni et ze wëllen, een anere kënnen ustiechen.

Wa se de Covid hunn, kréien déi eng Leit Féiwer oder den Houscht. Vill Leit kënnen och näischt méi schmaachen a richen. Anerer hunn de Kapp wéi oder soss Péng am Kierper.

Meeschtens ass een e puer Woche krank. Mee de mënschleche Kierper ass schonn erstaunlech. Wann e Virus wéi de Coronavirus an engem Kierper opdaucht, da weess dee Kierper direkt, datt dee Virus do näischt verluer huet a fänkt un, en dout ze maachen.

De Kierper huet eng ganz besonnesch Waff géint esou Keimer: **d'Antikierper**. Kleng Zellen an dengem Blut produzéieren esou Antikierper, fir géint Virussen ze kämpfen. D'Antikierper fänken d'Virussen, duerno frupsen d'Blutzelle se a maache se futti. An da geet et der Persoun nees besser.

Mir geet et nees besser.

Jidderee vun eis huet iwwer zéng Milliarden Antikierper a sech.

Super Antikierper!

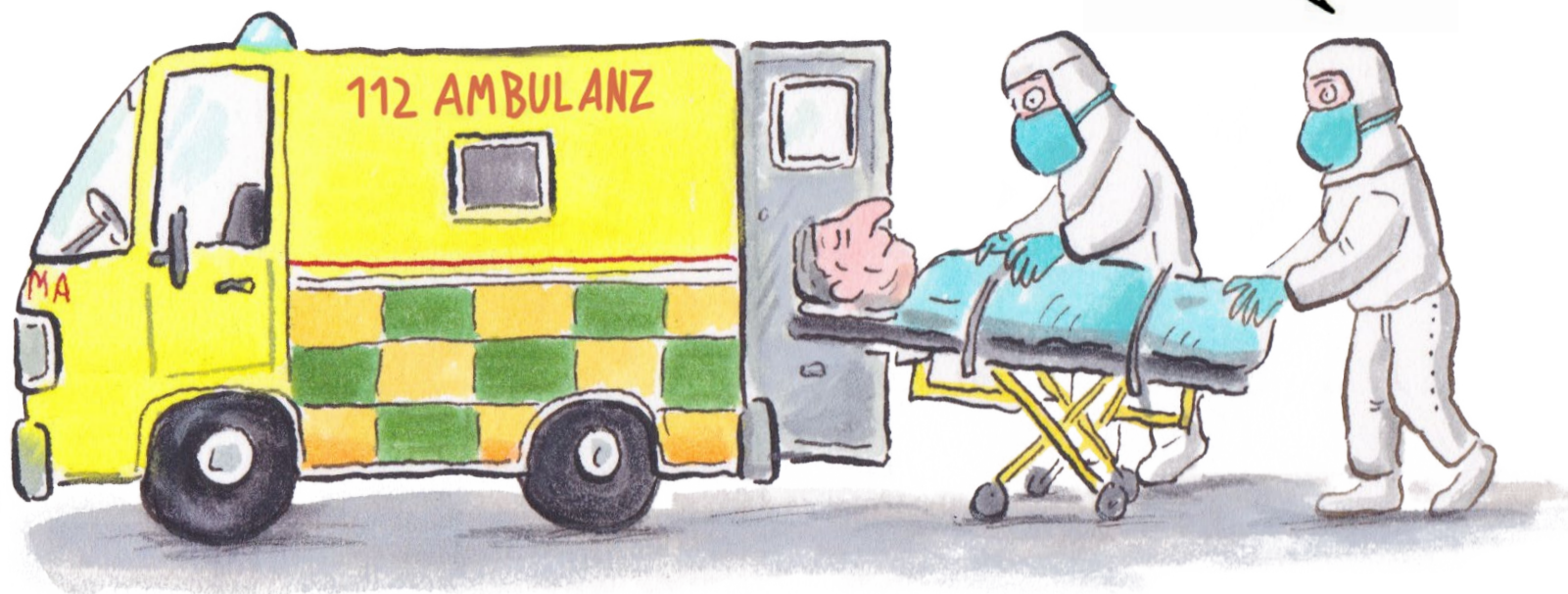
Dat heescht, et gött méi Antikierper an dir, wéi et den Ament Mënschen op der Welt gött.

FIRWAT HUNN D'LEIT ANGSCHT, DE COVID ZE KRÉIEN?

Bal jiddereen huet e Kierper, dee gesond genuch ass, fir géint de Covid ze kämpfen. Mee et gëtt awer Mënschen, fir déi ass dat méi schwéier. Well dat hei en neie Virus ass, wësse mer nach net richtig, firwat déi eng Leit méi krank gi wéi déi aner. Mir wëssen awer, datt Mënschen, déi méi al si wéi 70 Joer, oder Mënschen, déi eng aner Krankheet hunn, zum Beispill Kriibs, ganz schwéier krank kënne ginn.

Se brauchen dofir méi Hëllef, fir géint de Covid ze kämpfen. Dacks musse se an d'Klinik goen a mussen esouguer Apparater kréien, déi hinnen hëllefen ze ootmen.

Leider hëlleft dat net ëmmer, datt et deene Leit besser geet, an da stierwe se, wat natierlech ganz traureg ass.

Dofir ass et esou wichtig, datt dës
Mënschen doheem bleiwen, wäit
eweck vu Plazen, op deene se
sech kéinten ustiechen.

Se sollen och kee Besuch kréien.
Dat heescht, du kanns och fir
eng Zäit Leit aus denger Famill
net besiche goen, well domadder
hëllef de, se virum Virus ze
schützen.

Dat heescht awer net, datt s de net kanns mat hinne schwätzen.
Du kanns se uruffen iwwer Telefon oder mam Computer.

DOKTEREN AN DOKTESCHEN, INFIRMIEREN AN INFIRMIÈREN, WÈSSENSCHAFTLER A WÈSSENSCHAFTLERINNEN: WÉI HËLLEFE SI?

Déi meescht Leit erhuele sech vum selwe vun der Covid-Krankheet. Mee d'Dokteren an d'Dokteschen, d'Infirmieren an d'Infirmièren, d'Wëssenschaftler an d'Wëssenschaftlerinne probéieren, jidderengem séier a sécher ze hëllefen.

De Covid ass eng nei Krankheet, dofir entdecke mer elo eréischt d'Weeër, fir de Leit ze hëllefen. Verschidde Medikamenter, déi mer kennen, kënnen de Kranken hëllefen, géint de Coronavirus ze kämpfen, an déi Medikamenter ginn och am Spidol gebraucht.

Och aner Saache kënnen hëllefen, zum Beispill wann een déi krank Leit op de Bauch leet, da kréie se besser Loft.

Bei verschiddene Leit dauert et méi laang, bis eng Besserung kënnt, wéi bei aneren. Bis elo weess een nach net, firwat dat esou

ass. Déi Mënsche fille sech souguer nach
Méint no der Krankheet net gutt. Och do
probéieren d'Dokteren, d'Infirmieren
an d'Wëssenschaftler alles, fir hinnen ze
hëllefen.

D'Wëssenschaftler schaffen u ganz
neie Medikamenter géint de Covid -
Medikamenter, déi et bis elo
nach net gouf.

Eng Rei Wëssenschaftler
uechter d'Welt hunn och

Ech si geimpft
ginn, wéi ech kleng
war, an dofir kréien
ech keng Riedelen.

elo erausfonnt, wéi een eng Impfung
géint de Covid kann entwéckelen. Eng
Impfung ass eng ganz speziell Medezin,
déi s de mat enger dënner Noll an de
Kierper gesprëtzt kriss, wann s de
gesond bass.

Et gi vill verschidde Methoden, fir
Impfstoffer ze maachen. Mee et sinn
iwwerall schwach Keimer oder Deeler vu
Keimer dran. Si maachen der näischt aus,
mee si léieren d'Kierper, Antikierper ze
produzéieren, an déi kënnen déi Keimer
dout maachen.

ELO HU MER IMPFSTOFF, WAT GESCHITT DANN ALS NÄCHST?

Et dauert vill Méint, fir en neien Impfstoff ze entwéckelen. Ier s de Mënsche kanns impfe mat engem neie Stoff, muss de erausfannen, datt deen och fir jidderee sécher ass, dofir muss de dat bei e puer Leit zur selwechter Zäit testen. Eréischt dann, wann s de weess, datt e wierkt a sécher ass, kanns de deen Impfstoff produzéieren an zwar esou vill, datt jiddereen, deen es brauch, es och kritt.

Elo, wou d'Wëssenschaftler wëssen, datt hir Impfung géint de Covid sécher ass, schaffe se mat der Regierung vun dengem Land zesummen, fir datt och jiddereen am Land ka geimpft ginn. Dat dauert awer nach an dofir gëtt d'Regierung d'Impfstoffer virun allem deene Mënschen, déi se besonnesch brauchen, wéi den eelere Leit an och den Dokter an Dokteschen, den Infirmieren an Infirmièren. Dono soll all Erwuessenen am Land kënne geimpft ginn.

Bis elo sinn d'Impfstoffer just bei deenen Erwuessene getest ginn. Soubal d'Wëssenschaftler erausfonnt hunn, datt se och bei Kanner sécher sinn, kënnen déi och vläicht geimpft ginn. Mee du erënners dech, datt Kanner net besonnesch vill krank ginn, wa se de Covid hunn.

Wann déi meescht Erwuessen an dengem Land geimpft sinn, da gëtt et schwéier fir de Virus, fir sech weider ze verbreeden.

Mee mat der Zäit veränneren esou Virusse sech an dann dauche verschidden Zorten uechter d'Welt op. Déi eng Impfung wierken da vläicht net esou gutt wéi anerer géint dës nei Zorte vum Coronavirus. Dat ka bedeuten, datt d'Wëssenschaftler no neien Impfstoffer musse sichen an datt d'Leit dann och müssen nei geimpft ginn.

FIRWAT MUSSE MIR SOU VILL DOHEEM BLEIWEN?

Fir ze verhënneren, datt d'Leit de Covid kréien an anerer domadder ustiechen, kuckt d'Regierung genee, wéi vill Leit grad de Covid hunn. Dat hëlleft hir erauszefannen an ze decidéieren, wat jidderee vun eis muss maachen. Wann et nëmme wéineg Fäll vum Coronavirus gëtt, da kënne mer e bëssi méi maachen; mee wann der vill dorëmmer sinn, da musse mer ganz virsiichteg sinn.

Et ass wichteg, net ze no bei Leit ze sinn, déi net am selwechten Haus wunne wéi s du, fir datt keen deen anere kann ustiechen. Heiansdo ginn dofir Plazen, op deene vill Leit beienee sinn – Schoulen, Bibliothéiken oder Butteker –, zougemaach oder et gëtt streng Reegelen, wéi vill Leit mateneen duerfen dobanne sinn.

Wann s de an der Schoul bass, erzielen de Schoulmeeschter oder d'Joffer der méi iwwer nei Reegelen. Vlächtt muss de op enger anerer Plaz setzen, méi wäit ewech vun de Kolleege, oder du dierfs nëmme mat e puer vun hinnen op der Spillplaz zesumme sinn.

Op Plazen, op deene vill Leit zesummekommen – wéi am Buttek oder am Bus –, muss een eng Mask undoen, fir d'Nues an de Mond ze bedecken.

Och wann dat net ëmmer ganz bequeem ass, ass et awer wichteg, se unzehalen an opzepassen, datt ee se net upaakt.

Heiansdo kanns de e puer vun denge Frënn oder deng Famill gesinn. Vlächdt duerfs de se just dobausse begéinen an däerfs och net ze no bei se.

Déi Erwuessen, mat deenen s de zesumme liefs, musse vlächdt doheem schaffen. Anerer ginn awer op hir Aarbecht, well dat net anescht geet, wéi Dokter an Dokteschen, Infirmieren an Infirmièren oder Leit, déi a Geschäfte schaffen oder Saache bei eis heem liwweren.

Heiansdo gött och decidéiert, datt mer all musse fir eng Zäit doheem bleiwen an nëmmen eraus duerfen, fir anzekafen oder fir eis e bëssen ze beweegen.

Wann s du dech krank fills, oder een aus denger Famill, an dir mengt, et wier de Covid, musst dir doheem bleiwen, bis d'Regierung iech seet, datt der nees eraus däerft.

Mir mussen dat alles maache fir ze verhënneren, datt de Coronavirus sech ausbreet. Domadder schütze mer déi Leit, fir déi et schwéier ass, géint dee Virus ze kämpfen.

WAT HEESCHT ET, DÉI GANZEN ZÄIT DOHEEM ZE BLEIWEN?

Heiansdo ass et immens lëschtég mat deene Leit, mat deenen een zesummewunnt, doheem ze sinn. Et kann ee villes zesummen erliewen, wat ee soss net mécht, wann d'Kanner an der Schoul sinn an déi Grouss op der Aarbecht.

Heiansdo
langweilen ech
mech.

Heiansdo
vermessen ech
meng Frënn.

Heiansdo sinn
ech rosen.

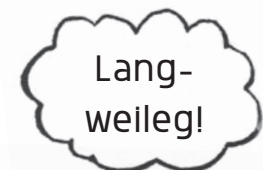
Heiansdo
sinn ech
traureg.

Et ass ganz normal, datt s du dat esou fills. A jidderee bei iech doheem fillt dat bestëmmt och esou, och wann ee probéiert, dat net ze weisen.

Déi Erwuesse bei dir doheem maache sech och vläicht Suergen. Suergen iwwer hir Aarbecht. Oder Suergen, well se Saachen net kënne kafen, déi dir braucht.

Wann s du dir och Suerge méchs, da schwätz doheem mat engem Erwuessenen. Wann s de an d'Schoul gees, da schwätz mat denger Joffer oder dengem Schoulmeeschter. Du kanns och mat hinnen oder mat engem aneren aus denger Famill telefonéieren oder mat hinnen iwwer de Computer oder en Tablet schwätzen.

WAT KANN ECH MAACHE FIR ZE HËLLEFEN?

Du hëllefes scho ganz vill, wann s du dech un d'Reegelen hält, déi d'Regierung festleet. Mee du kanns och hëllefes, andeem s de oppass, datt s de de Covid net kriss a keen aneren domadder ustéchs.

Wousst de, datt déi Virusse mat Seef kënnen dout gemaach ginn? Wann s de deng Hänn ëmmer erëm a ganz laang wäschs, dann hues de keng Keimer vum Coronavirus méi un den Hänn. Du kanns jo e Lidd sangen, iwwerdeem s de deng Hänn wäschs, da weess de sécher, datt s de se och laang genuch gewäsch hues. Du kanns zum Beispill an där Zäit dir selwer zweemol „Happy Birthday“ sangen.

Wann s de muss houschten oder néitschen, da maach dat an däin Ielebou. An hal net d'Hand virun de Mond. Esou kanns de de Covid net un anerer weiderginn.

Wann s de muss schnäizen, dann huel e pabeiers Nuessnappech a gehei et duerno direkt an d'Dreckskëscht. Wäsch duerno deng Hänn, well de Coronavirus kann och an denger Schnuddel sinn a kënnt da vum Nuessnappech un deng Hänn.

Wa jiddereen dat esou mécht, kann dat scho ganz vill hëllefen.

Mee déi Keimer kënnen awer ëmmer duerch meng Nues a mäi Mond eraus- an erakommen.

WAT KANN ECH DANN NACH MAACHEN?

Ganz wichtig ass och, datt s de léif bass mat deene Leit, mat deenen s de zesummewunns. Villes ass jo anescht wéi soss, an dat ass fir keen einfach.

Wann s de nach Bridder oder Schwëstere huet, dann nerven déi dech vläicht heiansdo. Mee probéier einfach, net mat hinnen ze streiden.

Du kanns deenen Erwuessenen doheem och hëllef an dat maachen, wat si dech ustellen. A se och heiansdo léifdrécken.

Wann s de net an d'Schoul kanns goen, da maach deng Aufgaben doheem. Dann hues de eppes ze dinn a langweils dech net. A wann s de nees zeréck an d'Schoul gees, dann hues de awer vill geléiert.

Wann s de doheem kee Computer fir dech eleng hues, da schwätzt iech of, wie wéini domat ka schaffen.

Denk drun, datt déi Erwuessen och vläicht mussen doheem schaffen. Wann dat esou ass, da stéier se net, wa se am Gaange sinn, hir Aarbecht ze maachen. Dono hu se dann och bestëmmt Zäit, fir mat dir ze spillen. Du kanns vläicht eng Lëscht maache mat Saachen, déi s du wéilts mat hinnen zesumme maachen.

WAT GESCHITT ELO ALS NÄCHST?

Et ass eng komesch Zäit fir jiddereen an iwwerall op der Welt!

Mee wa mir all virsiichteg sinn, eis un d'Reegelen halen, eis Hänn ëmmer wäschen, dann hëllefe mer, datt de Covid net méi weidergeet. Dat gött den Dokteren, de Wëssenschaftler an der Regierung Zäit, fir d'Leit géint de Covid ze impfen, a fir weiderzesichen a Medikamenter ze fannen, déi dës Krankheet kënnen heelen.

Enges Daags, a vläicht ganz geschwënn, och wann nach kee genee weess wéini, kanns de dann nees déi Leit besichen, déi s de gär hues an déi net bei der wunnen, kanns mat denge Frënn spillen oder soss Flottes erliewen, wat s de elo net kanns.

Enges Daags ass déi komesch Zäit eriwwer.

Mir hu zesumme

**nn dat
gepackt!**

MÉI INFORMATIOUNEN

... iwwer de Virus (offizielle Site):

www.covid19.lu

... iwwer d'Fotoaktioun „Ech loosse mech impfen“:

www.echloossemechimpfen.lu

... iwwer „Schoul doheem“:

www.schouldoheem.lu

... iwwer „Fräizäit doheem“:

www.kannerdoheem.lu

... iwwer „Beweegung doheem“:

www.aktivdoheem.lu

... iwwer de Kanner-Jugend-Telefon:

www.kjt.lu

HOTLINEN

Froen iwwer de Covid, iwwer de Large-Scale-Testing an iwwer d'Impfungen: Tel. 247-65533

Froen iwwer de Schoulunterrecht, pedagogesch Hëllef: Tel. 8002 9090

Froen iwwer de Schoulunterrecht, psychologesch Hëllef: Tel. 8002 9393

Bleift gesond!

IWWER D'EDITEUREN

Nosy Crow ass e klengen, onofhängege Verlag vu London, dee Kannerbicher erausbréngt a schonn e sëllege Präisser gewonnen huet. De Verlag huet dëst digitaalt Buch gratis erausbruecht, well en dovun iwwerzeegt ass, datt et de Kanner an den Eltere kann nützlich sinn. Nosy Crow bréngt vill verschidde Bicher eraus fir Kanner tëscht 0 an 12 Joer. Dir fannt se hei: www.nosycrow.com.

Kremart Edition ass e klenge Verlag zu Lëtzebuerg, deen 2013 gegrënnt gouf. Kremart bréngt eege Bicher eraus fir Erwuessener a fir Kanner a fir Kanner och Iwwersetzung vum internationalen Titelen. Kremart huet och scho mat Nosy Crow zesummegeschafft („Am Zoo“, „Eng Strooss, déi lieft“) an d'Initiativ vum Partnerverlag begrüsst, fir dës Coronavirus-Geschicht op Lëtzebuergesch ze iwwersetzen a gratis zur Verfügung ze stellen. D'Bicher vu Kremart fannt Dir op: www.kremart.lu.

ANER SPROOCHEN

Eng éischt Versioun vum dësem digitale Buch (kuckt de Cover hei dernieft) gouf vu Verlagen op der ganzer Welt an iwwer 60 Sproochen iwwersat, dorënner och Lëtzebuergesch. Eng komplett Iwwersiicht iwwer d'Iwwersetzung fannt Dir um Site vun Nosy Crow: <https://nosycrow.com/coronavirus-languages>

De Londoner Verlag Nosy Crow huet dëst Buch séier realiséiert, fir de Kanner an de Familljen an der Corona-Zäit ze hëllefen. Jiddereen, deen doru matgeschafft huet, huet dat benevole gemaach. Dat gëllt och fir de Verlag Kremart Edition, deen d'Buch op Lëtzebuergesch iwwersat huet.

Fir hir generéis Ënnerstëtzung an hire wäertvollen Input gi speziell Mercien un:

Axel Scheffler

Professor Graham Medley
Professor fir d'Modeléiere vun Infektiounskrankheeten op der Londoner Schoul
fir Hygiène an Tropemedezin

Sara Haynes
„Headteacher“ an der Arnhem-Wharf-Primärschoul zu London

Alex Lundie
„Deputy headteacher“ an der Arnhem-Wharf-Primärschoul zu London

Monica Forty
„Headteacher“ an der Ben-Jonson-Primärschoul

Dr. Sarah Carman
Klinesch Psychologin am staatleche Gesondheetssystem a Groussbritannien
(National Health Service), spezialiséiert op mental Gesondheet an Neuroentwécklung
vu Kanner a Jugendlechen

www.kremart.lu

WAT ASS DE COVID?

A FIRWAT SCHWÄTZT JIDDEREEN DOVUN?

Mat engagéierten Illustratioune vum Axel Scheffler, dem Zeechner vum „Grüffelo“, hëlleft dëst Buch, Äntwerten ze ginn op déi Froen an op vill anerer.

Et gouf am Mee 2021 aktualiséiert a gëtt kloer Informatiounen iwwer de Covid-19 a seng Auswierkungen – an dat aus gesondheetlecher Perspektiv, awer och aus der Siicht vum Zesummeliewen am Alldag.

E sëllegen Experten (aus Groussbritannien) hunn un dësem Buch vum englesche Verlag Nosy Crow matgeschafft. Kremart Edition huet et op Lëtzebuergesch iwwersat. Et ass gratis als PDF ze kréien.

D'Bichelchen ass ideal, fir de Kanner d'Pandemie ze erklären a mat hinnen iwwer déi aktuell Ausnamesituatioun ze schwätzen.

ISBN 978-2-919781-45-4

9 782919 781454